

หนังสือพิมพ์มณฑล

กรมมหาดไทย

เล่ม ๘ แผ่นที่ ๔๕ วันที่ ๖ มีนาคม รัตนโกสินทร์ ค.ศ. ๑๑๐ หน้า ๔๓๗

สารบัญ

บอกแก้	หน้า ๔๓๗
การ ศพสมเด็จพระวันรัต	หน้า ๔๓๗
พระราชทาน ถิ่นญาบัต	หน้า ๔๓๘
ข้าราชการ เล่ากล่าวของ หลัพระบาท	หน้า ๔๔๐
ข่าวตาย	หน้า ๔๔๐
ข่าว พระราชทานเพลิง	หน้า ๔๔๑
ประกาศกรม ขตนาธิการ	หน้า ๔๔๑
รายงาน ว่า เหม่า ล้าง ทาง รถไฟ	นครราชสีมา หน้า ๔๔๑
ข่าวเพลิงไหม้	หน้า ๔๔๓
ข่าว กรมหมื่นคำวรวงศา นภาพ	เสด็จ ถึง เมือง
กลั กติกา	หน้า ๔๔๓

คติธรรม ศาลพระคลังมหาสมบัติ หน้า ๔๓๓

บอกแก้

ในวิกก่อนได้ลงข่าว พระราชทานเพลิงศพหม่อมเจ้า ในพระเจ้าน้องยาเธอ กรมหลวงเทวะวงษ์วโรประการ ที่เมรุวัดเทพศิรินทราวาศว่า หม่อมเจ้าชาย นั้น ผิด ที่ถูกแท้ คือ หม่อมเจ้าหญิง มีพระนามว่า หม่อมเจ้าหญิง บัง อรรัตน์ แล หม่อมเจ้าชาย ในพระเจ้าน้องยาเธอ พระองค์เจ้าสวัสดิโสภณ นั้น มีพระนามว่า หม่อมเจ้าชายไชยสิทธิ์สวัสดิ์

การ ศพสมเด็จพระวันรัต

ในการที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ทำเมรุขึ้นที่วัดเทพศิรินทราวาศ นั้น มีพระ

มีกลองชนะ จำขี้ จำกลอง แตรสังข์
ทอย ประโคมตามเวลา

การ มหรศพในงานนี้ มีโขม ๑ โรง
ท่อน ๑ โรง หนึ่ง ๑ โรง แลบรรพชิตฝ่ายฆวน
ฝ่ายจีน ไก่มาทำพิธี กงเต็กด้วย แลมีพระ
สงฆ์ สวดอภิธรรม ๒ ส้าง ๆ ละ ๘ รูป หนึ่ง
พระราชทานผลกัลปพฤกษ์ สำหรับไปรยทานแก่
ราษฎร วันละ ๒ พุ่ม ๆ ละ ๒๐ ขาท ผลละเพียง
รวม ๓ วัน แล มีดอกไม้เพลิง พุ่ม ๕ ชั้น
๒๐ ระทาก ๘ กระจ่าง ๘ พระเนียง ๒๐ พลุ ๕๐
ทุก ๓ คืน

เวลา ๒ พุ่ม วันที่ ๒๘ ให้ พระ
บาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จพระราชดำเนิน
โดยกระบวนรถพระที่นั่ง แต่พระที่นั่งจักรกรี
มหาปราสาท ไปหยุดที่ประตูเมรุค้ำันควน ออก
ทรงพระดำเนินไปประทับในเมรุ มุขควน ออก
ทรงทอดผ้าไตร ๑๐ ไตร ผ้าขาว ๒๐ พับ พระ
สงฆ์ ณพระอารามต่าง ๆ มีพระบรมมหาราชวัง
เป็นต้น บังสุกุลแล้ว เสด็จทอดพระเนตรโต๊ะ
เครื่องบูชาตลอดแล้ว โปรดให้กอมมิตติตรวจ
ทักษิณ กระจ่างต้นไม้ แลต้นไม้ เวลา ๓ พุ่มเศษ
เสด็จกลับสู่พระบรมมหาราชวัง

วันที่ ๑ มีนาคม เวลาค่ำกอมมิตติ
ได้ตรวจ กระจ่างต้นไม้ต่อไปจนเสร็จ

วันที่ ๒ เวลาย่ำ เจ้าพนักงาน ได้
ยกศพไปชำระ ที่รักแร้เมรุ ค้ำันควนคกเฉียง
ใต้ แลวิชชันแวนฟ้า ที่ฐานพระราชทาน
เพลิง ตกแต่งด้วยเครื่องสัก แลเพดานเหนือ
ฐาน มัคร เปลี่ยนเพดานเครื่องสัก ยก
โดยลงในศพสมเด็จพระวันรัต ขึ้นตั้งเหนือฐาน
ที่จะได้พระราชทานเพลิง แลผูกม่านมึงเพลิง

บนฐานมัคร ทั้งสี่ค้ำัน ครั้นเวลาบ่ายค่ำ
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จพระราชดำเนิน
ไปประทับในเมรุ ทางประตูค้ำันควน ออก ทรง
ทอดผ้าไตร ๒๐ ไตร ผ้าขาว ๒๐ พับ พระ
เจ้าบรมวงศ์เธอ กรมสมเด็จพระปวงเรศวิยา
ลงทรงรถ แลพระสงฆ์ทั้งปวง บังสุกุลเสร็จ
แล้ว เสด็จขึ้นพระราชทานเพลิงศพ สมเด็จพระ
วันรัตแล้ว เสด็จพระราชดำเนิน โดยพระ
ราชยาน ออกประตูเมรุค้ำันควน ออก ไปประทับ
พลียปลา โปรดให้เจ้าพนักงานไปรยทานผล
กัลปพฤกษ์ พระราชทานราษฎรแล้ว ทรง
พระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานรางวัล
กอมมิตติตรวจ กระจ่างต้นไม้ทั่วกัน ตามลำดับ
ชั้น แล้วเสด็จพระราชดำเนินโดยกระบวนรถ
พระที่นั่งกลับสู่พระบรมมหาราชวัง ขณะเมื่อ
พระราชทานเพลิงศพนั้น เจ้าพนักงานประโคม
กลองชนะ จำขี้ จำกลอง แตรสังข์ แล
พระบรมวงษานุวงศ์ ข้าราชการ แลพระสงฆ์
สามเณร อมาตย์ อมาตย์กาทั้งหลายได้เผาศพทอดไป
คืนวันนี้ เจ้าพนักงานได้สมอัญฐิ
ไว้ ครั้นรุ่งขึ้นวันที่ ๓ เวลาเช้า ได้แปรรูป
แล้วรวมอัญฐิองค์การ ลงเรือสี่ที่ท่าหน้าเมรุ
แห่ไปส่งที่วัดโสมนัสวิหาร

เพนเสร็จ การ เมรุ วัดเทพศิรินทราวาส

พระราชทานสัญญาบัตร

วันที่ ๓ มีนาคม รัตนโกสินทรศก ๑๑๐
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรด
เกล้าฯ พระราชทานสัญญาบัตร ข้าราชการ

ราชประ สงค์ ที่ จะ ได้ พระ ราชทาน เพลิง ศพ
 สม เกียรติ พระ วัณรที (ทัญญา พุทธ สิริ) ซึ่ง
 ถึง แก่ มรณะ ภาพ ล่วง มา แต่ ฅวันที่ ๔
 พุทธ ศิกาย น รัตน โกสินทร์ ศักดิ์ ๑๑๐ นั้น ต่อ
 ลำ คับ ไป ด้วย ครั้น เสร็จ การ ศพ ท้าว สุจริต
 ขำ รัง แล ศพ หม่อม เจ้า หลุย บัง อรรถ ทัณฑ์ หม่อม เจ้า
 ชาย ไซย สิทธิ สวัสดิ์ กิ่ง กล่าว มา ใน คราว ก่อน
 แล้ว จึง ได้ จัก การ ที่ เมร นั้น สำ หรับ จะ ได้
 พระ ราชทาน เพลิง ศพ สม เกียรติ พระ วัณรที ต่อ ไป
 คือ รือ ฉาก ซึ่ง กั้น พระ ที่ นึ่ง ทรง ขรรวม เป็น ที่ ข้าง ใน
 ออก เข็ด เป็น ห้อย โถง แล รือ มช กระ สัน
 พระ ที่ นึ่ง ทรง ขรรวม ซึ่ง ต่อ กับ เมร มช เหนือ
 ออก ทัง สัน หลัง คา แล เสา พระ ที่ นึ่ง ทรง ขรรวม
 แล ตั้ง ทัง สาม ก้าน หุ้ม แล ตาย ผ้า ชาว ล้วน
 แล รือ ชุ่ม คุกา ที่ พระ แกล พระ ที่ นึ่ง ทรง ขรรวม
 แล ที่ พระ เมร ออก คง เป็น แค่น้ำ ค้าง ตาม ขรรวม คา
 เครื่อง ตั้ง แต่ง ใน เมร คราว นี้ ทรง พระ
 กรรมา ไป รือ เกล้า ๑ ให้ ตั้ง โต๊ะ เครื่อง ขยา
 ลาย คราม มี โต๊ะ ขวาง หลัง ทัง ทัง สาม ก้าน
 แล บน พระ ที่ นึ่ง ทรง ขรรวม ราย ตลอด ไป แล มี โต๊ะ
 ไม่มี ขวาง หลัง ตั้ง ที่ รัก แร ใน เมร สุ่ม เหมื่อน งาน
 ก่อน ๆ ก้วย แต่ เป็น เครื่อง ขาว แล ฉลาก นาม
 เจ้า ของ โต๊ะ ครั่ง นี้ เป็น ตั้ง ใน นาม ของ พระ ภิกษุ
 สงฆ์ ทัง สัน ตาม แต่ ความ วิสาสะ ปรง ของ
 ของ เจ้า ของ โต๊ะ แล พระ ภิกษุ ผู้ ที่ จะ ถูกลง นาม ตั้ง
 นี้ แล ไป รือ พระ ราชทาน โต๊ะ หลวง ไป ตั้ง ใน พระ
 นาม ของ พระ ขรรวม ขาน วณ ที่ ทรง ฅน ข
 ขาง พระ องค์ แล ตั้ง ใน นาม ของ สม เกียรติ พระ ราช
 ฅน พระ ราช ฅน ขาง องค์ ก้วย

อนึ่ง ที่ ราน กอดไม้ รือ เมร นั้น ไป รือ ได้ ตั้ง
 กระ ฅน กั้น ไม้ กั้น แล กระ เบื้อง ด้วย ฝรั่ง บัญ

ให้ แยก จาก กระ ฅน ที่ ตั้ง ใน งาน ก่อน ๆ แต่
 คง ตั้ง ใน พระ นาม ของ พระ ขรรวม ขาน วณ แล
 นาม ของ ข้าราชการ การ ฝ่าย ฅน ข ซึ่ง เป็น เจ้า ของ
 กระ ฅน กั้น ไม้ นั้น ตาม เติม

เครื่อง แต่ง กิ่ง กล่าว มา นี้ ได้ มา ตั้ง
 พร้อม กัน ใน วันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ รัตน
 โกสินทร์ ศักดิ์ ๑๑๐ การ ตรวจ ฅน ศพ ฉาก นั้น ส่วน
 โต๊ะ เครื่อง ขยา ไป รือ ได้ พระ สงฆ์ ตรวจ ฅน ศพ
 กั้น เอง แต่ กระ ฅน กั้น ไม้ นั้น คง ไป รือ ได้
 กอม มี ฅน ฅน ข ตรวจ ฅน ศพ

วันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ เวลา เข้า
 ๓ โมง เจ้า พัน กงาน ไท ยุก โภษ ศพ สม เกียรติ
 พระ วัณรที แต่ ฅน ฅน ข โสณ นี ฅน ข ทาร ลง เวช
 ขาน ที่ ทำ นำ พระ อาราม มี เรือ กั้น ขา ขรร ทก
 กลอง มลายู แล มณฑล เพลิง นำ นำ ๑ เรือ
 กั้น ขรร ทก กลอง ขนะ จำ ขี้ จำ กลอง แตร สั้ง ขี้ ๑
 แล มี เรือ กราย ขี้ ขง มัง กร ประมาณ ๓๐ ลำ
 แล เรือ ฅน ตาม ศพ เป็น ฅน มาก แต่ ไป ถึง ที่
 ทพาน ยศ เสร แล้ว เชิญ โภษ ศพ ขึ้น ตั้ง เหนือ เสา ล้อย
 แล ฅน กั้น ขนะ แต่ ไป ตาม ถนน นำ วัด เทพ
 ศิริ น ขรร วาศ มี ฅน ฅน ข สอง ขี้ กลาย สรรวม
 เสา ฅน ข ลำ พอก ๑๑๐ กลอง ขนะ แกร ๒๐
 จำ ขี้ ๑ จำ กลอง ๑ แตร ขน ๔ แตร ฝรั่ง ๔
 สั้ง ขี้ ๑ เครื่อง สั้ง ห้า ชั้น ๑๐ ฅน ข ๔ ขี้ แกร ๖
 แล้ว ถึง เสา ล้อย โถง พระ อาน อภิ ขรร มนำ ศพ ๑
 โภษ ศพ ขึ้น เสา ล้อย แล ฅน มี ขี้ สุริย พัก โยก
 แล มี ฅน ฅน ข ๖ ฅน เเทน กระ ขน ไป เข้า เมร
 ทาง ประ ฅน กั้น ฅน ข ออก เว้น เมร ฅน ข ๙ รือ ข
 แล้ว เชิญ โภษ ศพ ขึ้น ตั้ง เหนือ แวน ฟ้ำ ๓ ชั้น
 ใน เมร เพศ น กลาง เมร ห้อย พวง กอด ไม้ แล
 กั้น เครื่อง สูง ๕ ชั้น แกร ฅน ข ราน ขี้ ๑ ฅน